

Hurynowicz Janina

Data urodzenia: 1894

Neurolog, neurofizjolog, lekarz, profesor USB i UMK, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1946–1967

Urodziła się w Krystynopolu w ówczesnym obwodzie lwowskim, w rodzinie Józefa, oficera intendentury armii carskiej, i Marii Malickiej. W 1911 r. ukończyła ze złotym medalem Instytut Maryjski w Wilnie. W 1912 r. zdała maturę eksternistycznie w gimnazjum męskim w Ufie. W l. 1912–1918 studiowała medycynę w Żeńskim Instytucie Medycznym w Petersburgu, uzyskując z odznaczeniem dyplom lekarza. Po ukończeniu studiów, w l. 1918–1921, pracowała jako epidemiolog, neurolog i psychiatra w szpitalach na terenie Rosji. Jako lekarz wojskowy związała się z Polską Dywizją Syberyjską, gdzie prowadziła szpital polowy. W 1921 r., przez Japonię, Indie, Francję i Niemcy, powróciła do Polski i osiadła w Wilnie. Została ordynatorem Oddziału Neurologicznego Szpitala Wojskowego, a jednocześnie, w l. 1921–1933, pracowała jako asystent, a następnie adiunkt w Klinice Neurologicznej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. W 1927 r., na podstawie pracy „Wpływ insuliny na układ nerwowy wegetatywny”, napisanej pod kierunkiem prof. Stanisława Władyczki, uzyskała stopień doktora medycyny na Wydziale Lekarskim USB. Po doktoracie odbyła staż naukowy w Paryżu (1927–1929). W czerwcu 1930 r., na podstawie rozprawy „Nerwy iteratywne w świetle badań metodą chronaksji”, uzyskała habilitację z neurologii na Wydziale Lekarskim USB. W l. 1933–1938, jako docent neurologii, objęła kierownictwo samodzielnej pracowni neurofizjologicznej w Zakładzie Fizjologii. Po śmierci prof. Maksymiliana Rose w 1937 r., pełniła funkcję zastępcy profesora oraz kierownika Kliniki Neuropsychiatrycznej USB. Po wybuchu drugiej wojny światowej i zamknięciu uczelni podjęła pracę w Miejskim Szpitalu Neurologicznym w Wilnie. Zaangażowana w działalność Polskiego Państwa Podziemnego, udzielała pomocy partyzantom oraz wystawiała zaświadczenia chorobowe osobom narażonym wywózką do Niemiec. W 1945 r. po ekspatriacji do Torunia, podjęła się zorganizowania Katedry Neurofizjologii i Fizjologii Porównawczej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Od 1946 r. objęła stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1949 r. profesora zwyczajnego. W l. 1948–1950 pełniła funkcję prodziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UMK. Od 1946 r. była zaangażowana w tworzenie filii Państwowego Instytutu Higieny

Psychicznej w Toruniu i Bydgoszczy, którą kierowała do 1953 r. W l. 1948, 1950 i 1958 opracowała projekty utworzenia Wydziału Lekarskiego na UMK lub samodzielnej uczelni medycznej na Pomorzu. Z toruńską uczelnią była związana do przejścia na emeryturę w 1965 r. W l. 1945–1947 prowadziła również wykłady z fizjologii w Akademii Lekarskiej w Gdańsku. Autorka cenionych prac naukowych z zakresu chronaksji oraz wpływu insuliny na autonomiczny układ nerwowy. Członek wielu towarzystw naukowych, m.in.: Toruńskiego Oddziału Towarzystwa Fizjologicznego, Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, Association de la Langue Française. Od 1946 r. była członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności. Zmarła w Toruniu. Pochowana na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu. Jej imieniem nazwano jedną z ulic na toruńskich Bielanach.

Literatura:

1. Bełkot J., Przybyszewski K., *Hurynowicz Janina (1894–1967), fizjolog, neurolog, docent USB i profesor UMK*, [w:] *Toruński słownik biograficzny*, t. 3, red. K. Mikulski, Toruń 2002, s. 95–97.
2. Ciszewski F., *Życie i działalność naukowo-społeczna prof. dr nauk medycznych Janiny Hurynowicz*, Warszawa 1990.
3. Janiszewski L., *Janina Hurynowicz, fizjolog i neurolog, profesor UMK*, [w:] *Toruńscy twórcy nauki i kultury (1945–1985)*, red. M. Biskup, A. Giziński, Warszawa 1989, s. 103–110.
4. Narębski J., Janiszewski L., *Janina Hurynowicz*, [w:] *Z dziejów nauki polskiej*, Warszawa 1975, s. 323–335, bibliogr.

Anna Supruniuk